

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. birželio 3 d.
(OR. en)

9441/21

SCH-EVAL 64
DATAPROTECT 153
ENFOPOL 213
FRONT 212
MIGR 104
SIRIS 52
VISA 115
COSI 109
ASIM 36
IXIM 108
ASILE 33
COMIX 298

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

---

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2021 m. birželio 2 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI

Komisijos dok. Nr.:	COM(2021) 277 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI „Sklandžiai veikiančios ir atsparios Šengeno erdvės strategija“

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2021) 277 final.

Pridedama: COM(2021) 277 final

Briuselis, 2021 06 02
COM(2021) 277 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Sklandžiai veikiančios ir atsparios Šengeno erdvės strategija

*„Ir turime kuo greičiau atkurti visas keturias judėjimo laisves.
To pagrindas – sklandžiai veikianti Šengeno laisvo judėjimo
erdvė. Kartu su Parlamentu ir valstybėmis narėmis sieksime,
kad šis klausimas taptų vienu svarbiausių politinės
darbotvarkės punktu, ir pasiūlysim naują strategiją dėl
Šengeno ateities.“ Pirmininkės U. von der Leyen 2020 m.
pranešimas apie Sąjungos padėtį*

1. IŽANGA. ŠENGENO ERDVĖ – NEPAMAINOMAS ES LAIMĖJIMAS

Erdvė be vidaus sienų kontrolės (Šengeno erdvė) yra didžiausia pasaulyje erdvė, kurioje galima laisvai keliauti. Joje užtikrinamas laisvas daugiau nei 420 mln. asmenų judėjimas ir netrukdomas prekių tiekimas bei paslaugų teikimas. Panaikinus sienų tarp valstybių narių kontrolę, Šengeno erdvė tapo mūsų europinės gyvensenos dalimi. Tai Europos tarpusavio sąsajų ir Europos tautų ryšių simbolis¹. Šengeno erdvė taip pat padeda veiksmingai veikti bendrajai rinkai, taigi ir augti Sąjungos ekonomikai.

Šengeno erdvė – vienas didžiausių Europos integracijos laimėjimų, ir jos esminis vaidmuo kuriant Europos Sąjungą yra neabejotinas². Tačiau pastaraisiais metais dėl krizių ir problemų jai kilo ne vienas išbandymas. 2015 m. beprecedentė pabėgėlių krizė atskleidė Sąjungos išorės sienų ir migracijos valdymo trūkumus, dėl to keliose valstybėse narėse buvo atnaujinta vidaus sienų kontrolė. Vidaus sienų kontrolė taip pat buvo atnaujinta reaguojant į ilgalaikę teroristų keliamą grėsmę po Europoje įvykdytų išpuolių. Dėl viso to sumažėjo pasitikėjimas, būtinas, kad erdvėje būtų galima nevykdyti vidaus sienų kontrolės.

Praėjusieji metai kuo aiškiausiai parodė, kad nors nekyla abejonių dėl Šengeno erdvės pagrindo, kuris yra neatskiriama Europos dalis, Šengeno erdvė negali būti laikoma savaime suprantamu dalyku. COVID-19 pandemija yra precedento neturintis uždavinys ir sunkus išbandymas Šengeno erdvei – dėl pandemijos dar daugiau valstybių narių atnaujino vidaus sienų kontrolę, ir dėl to buvo kilęs pavojus bendrosios rinkos veikimui. Šios kontrolės poveikis buvo itin juntamas dėl per menko veiksmų derinimo, ypač tarpvalstybinėse teritorijose. Atnaujinus vidaus sienų kontrolę, vilkikams teko ilgas valandas laukti eilėse, kad iš vienos valstybės narės galėtų nuvykti į kitą valstybę narę, dėl to ES buvo labai sutrikdytos tiekimo grandinės. Iš esmės, COVID-19 pandemija išryškino ekonominę Šengeno erdvės reikšmę ir esminę sąsają su bendrąja rinka. Dar daugiau – sienų uždarymas piliečiams, visų pirma gyvenantiems pasienio ruožuose, kelia tikrą susirūpinimą, nes tai turi poveikį jų kasdieniam gyvenimui.

¹ Specialus „Eurobarometro“ tyrimas Nr. 474 „Šengeno erdvė“, galima rasti adresu https://data.europa.eu/euodp/nl/data/dataset/S2218_89_3_474_ENG.

² Tai, kad Sąjunga savo piliečiams turi sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę be vidaus sienų, yra nustatyta Sutartyse – Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnyje ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 67 straipsnyje.

Pagrindiniai faktai, susiję su Šengeno erdve

- Šengeno erdvę sudaro 26 Europos valstybės³, iš viso jose yra apie 420 mln. gyventojų⁴.
- Šengeno erdvę juosia 42 673 km jūrų sienų ir 7 721 km sausumos sienų⁵.
- Beveik 1,7 mln. asmenų gyvena vienoje Šengeno erdvei priklausančioje valstybėje, o dirba kitoje, ir kasdien apie 3,5 mln. asmenų kerta Šengeno erdvės vidaus sienas⁶.
- Verslo kelionių Šengeno erdvėje skaičius kasmet yra beveik 24 mln.⁷
- Šengeno erdvėje gyvenančių asmenų kelionių Šengeno erdvėje skaičius kasmet perkopia 1,25 mlrd.⁸
- Apie 150 mln. Šengeno erdvės gyventojų arba 30 proc. visų ES gyventojų gyvena pasienio regionuose⁹.
- Pasienio regionai apima 40 proc. ES teritorijos¹⁰.

Laikui bėgant, labai stengtasi sušvelninti vidaus sienų kontrolės poveikį – Komisija paskelbė dvi rekomendacijas¹¹, kuriomis visų pirma raginama pasienio regionuose intensyviau vykdyti policijos patikrinimus, kaip su migracija ir saugumu susijusios kontrolės alternatyvą. Vėliau buvo parengta dar daugiau gairių ir rekomendacijų, susijusių su COVID-19 pandemija¹², įskaitant žaliųjų koridorių sistemos sukūrimą siekiant užtikrinti galimybę sienas laisvai kirsti visoms kroviniams transporto priemonėms, kad žmonės ir įmonės galėtų gauti prekes bei paslaugas. Komisija rekomendavo Sąjungos lygmens koordinavimo sistemą, taip pat rekomendavo taikyti proporcingas priemones, kad būtų išvengta nevienodo požiūrio į keliones Sąjungos viduje ir į keliones, kai į Sąjungą atvykstama iš kitur.

Kyla pavojus, kad dėl vienašalių ir nekoordinuojamų priemonių piliečiai neteks savo teisių, taip pat kyla pavojus, kad dėl to sustos Europos atsigavimas. Remiantis Komisijos atlikta

³ Austrija, Belgija, Čekija, Danija, Estija, Graikija, Islandija, Ispanija, Italija, Latvija, Lenkija, Lichtenšteinas, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Norvegija, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Slovakija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Šveicarija, Vengrija, Vokietija. Bulgarija, Kroatija, Kipras ir Rumunija yra teisiškai įpareigotos ateityje prisijungti prie erdvės; Airija pasinaudojo atsisakymo dalyvauti nuostata, bet dalyvauja įgyvendinant tam tikras Šengeno *acquis* dalis, susijusias su Šengeno informacine sistema, policijos ir teisminiu bendradarbiavimu.

⁴ Šengeno erdvė, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8b556648-c5fe-427a-b9fb-8e7de617e125/language-en>.

⁵ Ten pat.

⁶ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/621815/EPRS_BRI\(2018\)621815_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/621815/EPRS_BRI(2018)621815_EN.pdf).

⁷ Ten pat.

⁸ Šengeno erdvė, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8b556648-c5fe-427a-b9fb-8e7de617e125/language-en>.

⁹ 2017 m. rugsėjo 20 d. Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „Ekonomikos augimo ir sanglaudos skatinimas ES pasienio regionuose“, COM(2017) 534 *final*.

¹⁰ Ten pat.

¹¹ 2017 m. gegužės 12 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2017/820 dėl proporcingų policijos patikrinimų ir policijos bendradarbiavimo Šengeno erdvėje (OL L 122, 2017 5 13, p. 79) ir 2017 m. spalio 3 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2017/1804 dėl Šengeno sienų kodekso nuostatų dėl laikino vidaus sienų kontrolės atnaujinimo Šengeno erdvėje įgyvendinimo (OL L 259, 2017 10 7, p. 25).

¹² Pvz., Sienų valdymo priemonių, skirtų sveikatai apsaugoti ir prekių bei pagrindinių paslaugų prieinamumui užtikrinti, gairės, COM(2020)1753, Gairės dėl darbuotojų laisvo judėjimo, COM(2017)571, ES pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju vykstant su COVID-19 krize susijusiam tarpvalstybiniam bendradarbiavimui sveikatos priežiūros srityje gairės, C(2020)2153, Tarybos rekomendacija (ES) 2020/1475 ir jos pakeitimai, padaryti Rekomendacija (ES) 2021/119 dėl suderinto požiūrio į laisvo judėjimo apribojimą reaguojant į COVID-19 pandemiją.

Šengeno erdvės nebuvimo tiesioginės ekonominės kainos analizė¹³, vėlavimas pasienyje turėtų didelės įtakos tarpvalstybiniam paslaugų teikimui, transportui, turizmui, viešosioms administracijoms bei tarpvalstybiniam darbuotojams ir keliautojams. Apskaičiuota, kad šių kategorijų tiesioginės sąnaudos sudaro apie 5–18 mlrd. EUR per metus. Šengeno erdvės nebuvimo netiesioginės sąnaudos vidutinės trukmės laikotarpiu galėtų būti gerokai didesnės nei tos apskaičiuotos tiesioginės sąnaudos, nes poveikis ES vidaus prekybai, investicijoms ir judumui būtų beprecedentis.

Atkurti Šengeno erdvę be vidaus sienų kontrolės yra nepaprastai svarbu visai Europos Sąjungai. Tai pripažino Europos Parlamentas¹⁴ ir Europos Vadovų Taryba¹⁵, paraginę atkurti įprastai veikiančią Šengeno erdvę.

Strategijoje atsižvelgiama į Komisijos praėjusiais metais vykdytas intensyvias konsultacijas su Europos Parlamentu, valstybėmis narėmis ir kitais svarbiais suinteresuotaisiais subjektais ir remiamasi dviejų Šengeno forumų, surengtų 2020 m. lapkričio mėn. ir 2021 m. gegužės mėn., išvadomis. Sėkmingam strategijos įgyvendinimui reikės didesnio politinio įsipareigojimo ir dialogo, kad būtų galimas dar glaudesnis bendradarbiavimas.

Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvei stiprinti reikia išsamios strategijos

Šengeno erdvė – tai vienas aiškiausių dar glaudesnės valstybių narių ir piliečių Sąjungos pavyzdžių. Ši erdvė 1985 m. pradėta kurti kaip penkių valstybių narių tarpvyriausybiniis projektas. Nors sunkumų būta, erdvė buvo plečiama ir stiprinama, aprėpdama 26 valstybes. Ji yra neatskiriama ES teisinės sistemos, prie kurios visos naujos narės turi prisiderinti, dalis. Šengeno ateitis turi būti neatsiejama nuo ilgalaikio įsipareigojimo išsaugoti ir stiprinti šią būtinają laisvę ir šį ekonomikos augimo veiksnį. Ta artima ateitis taip pat turi būti neatsiejama nuo nuolatinės plėtos, aprėpiant ES valstybes nares, kurios dar nėra erdvės be vidaus sienų kontrolės dalimi.

Kad Šengeno erdvė toliau būtų naudinga, Sąjungos lygmeniu reikia bendrų veiksmų, taip pat reikia visų valstybių narių nuolatinių pastangų. Bet labiausiai reikia įsipareigojimo ir tarpusavio pasitikėjimo. Per pastaruosius 36 metus buvo laipsniškai plėtojama išsami Šengeno teisinė sistema ir bendros operatyvinės priemonės, kad erdvė be vidaus sienų kontrolės būtų geriau apsaugota. Apskritai, Šengeno erdvės pagrindai yra tvirti ir valstybės narės dažniausiai

¹³ T. y. jeigu sienų kontrolė būtų atnaujinta ilgesnį laikotarpį. 2016 m. kovo 4 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Grįžimas prie Šengeno erdvės nuostatų. Veiksmų planas“, COM(2016) 120.

¹⁴ Žr., pvz., 2021 m. sausio 19 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl padėties Šengeno erdvėje po COVID 19 protrūkio, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0175_LT.html; 2021 m. sausio 20 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl Sąjungos teisės taikymo stebėsenos 2017, 2018 ir 2019 m., https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0011_LT.html, ir 2020 m. gruodžio 17 d. Pranešimą dėl Sąjungos teisės taikymo stebėsenos 2017, 2018 ir 2019 m., (2019/2132(INI)), https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0270_LT.html.

¹⁵ <https://www.consilium.europa.eu/media/21787/0216-euco-conclusions.pdf>,
<https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2018/06/29/20180628-euco-conclusions-final/>,
<https://www.consilium.europa.eu/media/39922/20-21-euco-final-conclusions-en.pdf>.

laikosi esminių nuostatų, kuriomis grindžiamas tinkamas Šengeno erdvės veikimas, – nuo veiksmingo išorės sienų valdymo, bendros vizų ir grąžinimo politikos iki policijos bendradarbiavimo, Šengeno informacinės sistemos ir duomenų apsaugos reikalavimų¹⁶. Europa yra vienas iš pasaulio regionų, į kuriuos keliaujama daugiausia, – vien per 2019 m. buvo išduota daugiau kaip 17 milijonų Šengeno vizų. Šių sistemų gebėjimas su tuo ramiai susitvarkyti rodo, kad Sąjunga yra įdiegusi puikiai veikiančią sistemą.

Tačiau be atnaujinimo nė viena sistema negali atlaikyti laiko išbandymų. Šengeno teisinę sistemą reikia nuolat sutvirtinti ir sustiprinti, kad būtų galima susidoroti su esamais ir būsimais uždaviniais bei sunkumais. Šengeno erdvę palaiko trys pagrindiniai ramsčiai: 1) **veiksmingas išorės sienų valdymas**, 2) **priemonės, kuriomis kompensuojamas vidaus sienų kontrolės nebuvimas** (bendra vizų politika, grąžinimo politika, atitinkamos policijos bendradarbiavimo priemonės ir įvairios IT sistemos, taip pat atitinkami duomenų apsaugos reikalavimai) ir 3) **patikimas bendradarbiaujamasis valdymas**, įskaitant veiksmingą vertinimo bei stebėsenos mechanizmą, ir didesnė parengtis. **Šengeno erdvės vientisumui apsaugoti ir jos veikimui dar labiau gerinti reikia veiksmų visose trijose srityse.** Be to, laisvės, saugumo ir teisingumo erdvei palaikyti reikia veiksmingų priemonių saugumo, policijos ir teisminio bendradarbiavimo, taip pat migracijos srityse. Nors oficialiai šios sritys nėra Šengeno *acquis* dalis, jos yra nemažiau svarbios skatinant tarpusavio pasitikėjimą ir Sąjungoje užtikrinant veiksmingą naudojimąsi pagrindinėmis laisvėmis.

Šia strategija vertinama pažanga, padaryta šių pagrindinių ramsčių srityse ir įgyvendinant kitas pagrindines priemones, kuriomis palaikoma laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė, taip pat siūlomi kiti veiksmai, kad erdvė be vidaus sienų kontrolės sklandžiai veiktų ir būtų atsparesnė.

2. ŠIUOLAIKIŠKAS IR VEIKSMINGAS SAJUNGOS IŠORĖS SIENU VALDYMAS

Šengeno erdvėje svarbiausia yra tai, kad nėra vidaus sienų kontrolės. Bet kadangi bet kuris išorės sienas oru, sausuma arba jūra kirtęs asmuo gali laisvai keliauti į kitas valstybes nares ir po kitas valstybes nares, Šengeno erdvės egzistavimas grindžiamas prielaida, kad labai pasikliaujama patikimu išorės sienų valdymu. Todėl formuojant Šengeno erdvę reikėjo parengti išsamų rinkinį Sąjungos taisyklių, kuriomis užtikrinamas bendras ir labai veiksmingas mūsų bendrų išorės sienų valdymas, už kurį atsakomybę bendrai prisiima visos valstybės narės bei Šengeno asocijuotosios valstybės ir ES, taip kompensuojant vidaus sienų kontrolės nebuvimą.

Tai buvo neatsiejama nuo glaudaus bendradarbiavimo su mūsų šalimis partnerėmis Vakarų Balkanuose ir nuo Sąjungos platesnės kaimynystės, taip užtikrinant aukštesnio lygio dalijimąsi informacija ir policijos bei teisminį bendradarbiavimą su valstybėmis narėmis, taip

---

¹⁶ Komisijos ataskaita Tarybai ir Europos Parlamentui dėl Šengeno vertinimo ir stebėsenos mechanizmo veikimo, teikiama pagal Tarybos reglamento (ES) Nr. 1053/2013 22 straipsnį. Pirmoji daugiametė vertinimo programa (2015–2019 m.), COM(2020) 779 *final*.

pat su teisingumo ir vidaus reikalų agentūromis. Žengiant į priekį mums reikia nuolat didinti pasitikėjimą Sąjungos išorės sienų valdymo patikimumu.

Tam reikia integruoto ir strateginio požiūrio į išorės sienų valdymą, sistemingo sienų stebėjimo, šiuolaikiškų ir sujungtų IT sistemų, vis daugiau skaitmeninių procedūrų ir nuolatinio bendradarbiavimo su trečiosiomis valstybėmis.

Integruotas požiūris į išorės sienų valdymą

Veiksmingas ir koordinuojamas išorės sienų valdymas labai svarbus siekiant užtikrinti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą, kad būtų galima įgyvendinti siekį turėti atviras, tačiau tinkamai kontroliuojamas ir saugias sienas. Naujais bendrais pajėgumais, IT sistemomis ir šiuolaikinėmis technologijomis galima iki galo pasinaudoti tik laikantis strateginio bendro požiūrio į išorės sienų valdymą ir visiškai integravus bei įgyvendinus visus sienų valdymo, saugumo bei migracijos aspektus. Sąjunga ir valstybės narės turi kartu veikti, kad praktiškai būtų pasiektas visiškai veiksmingas Europos integruotas sienų valdymas, sutelkiant visus svarbius Europos ir nacionalinio lygmens subjektus. Tikslas – suteikti ir strateginę sistemą, ir veiklos komponentus, kurių reikia, kad mūsų politika būtų glaudžiau susieta, taigi taip pat pašalinti sienų apsaugos, saugumo, grąžinimo, migracijos spragas, kartu visada užtikrinant pagrindinių teisių apsaugą¹⁷.

Tuo tikslu Komisija greitai pradės diskusijas su Europos Parlamentu ir Taryba dėl **Europos integruoto sienų valdymo daugiamečių strateginės politikos**¹⁸. Šis procesas bus toliau įgyvendinamas taikant techninę ir veiklos strategiją, patvirtintą *Frontex* valdančiosios tarybos, ir valstybių narių nacionalines strategijas.

Sisteminis išorės sienų stebėjimas

Kad būtų visiškai įgyvendinta tai, kas būtina Šengeno erdvei, ir atsižvelgiant į naujausius uždavinius bei galimybes, kurių teikia naujų technologijų plėtra, pastaraisiais metais Europos Sąjunga, siekdama, kad Sąjungos išorės sienų valdymas taptų viena veiksmingiausių pasaulio sistemų, priėmė reikšmingų sprendimų dėl išorės sienų stiprinimo. Tai, kad 2019 m. buvo padidinti *Frontex* įgaliojimai ir sukurtas **Europos sienų ir pakrančių apsaugos nuolatinis korpusas**, yra puikūs Europos integracijos išorės sienų valdymo srityje pavyzdžiai. Dar niekada anksčiau Sąjunga nėra turėjusi savo bendros tarnybos, padedančios Europoje valdyti bendras išorės sienas ir vykdyti veiksmingą ES grąžinimo politiką. Šis naujas nuolatinis 10 000 *Frontex* ir nacionalinių pareigūnų korpusas bet kuriuo metu galės padėti valstybėms

---

¹⁷ 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624 (OL L 295, 2019 11 14, p. 1) (Reglamentas dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų).

¹⁸ Reglamento (ES) 2019/1896 8 straipsnis. Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgos turėtų veiksmingai įgyvendinti Europos integruotą sienų valdymą pasitelkdamos daugiamečių strateginės politikos ciklą.

narėms, kurioms kyla sunkumų prie bendrų išorės sienų, ir užtikrinti veiksmingesnį grąžinimą.

Komisija yra įsipareigojusi užtikrinti visišką ir laiku vykdomą naujų *Frontex* įgaliojimų įgyvendinimą ir palankiai vertina tai, kad pirmieji nuolatinio korpuso būriai yra parengti siuntimui, ir tikimasi, kad visas korpusas bus visiškai suformuotas iki 2027 m. pabaigos. Komisija bendradarbiaus su *Frontex*, kad būtų tęsiamas stebėjimas, ir drauge su valstybėmis narėmis užtikrins, kad būtų įgyvendintos veiksmų gairės dėl 2019 m. Reglamento dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų įgyvendinimo – vidinis susitarimas dėl šių veiksmų gairių jau pasiektas.

Nuo 2017 m.¹⁹ Šengeno sienų kodekse reikalaujama, kad būtų atliekamas visų asmenų, neatsižvelgiant į jų pilietybę, **sisteminis patikrinimas atitinkamose duomenų bazėse jiems atvykstant į Šengeno erdvę ir išvykstant iš jos**, kad būtų įsitikinta, jog tie asmenys nekelia grėsmės viešajai tvarkai ir vidaus saugumui. Tačiau nustatyta keletas su šių naujų taisyklių įgyvendinimu susijusių problemų, ir jas reikia spręsti. Nors naujomis taisyklėmis nustatytos tam tikromis sąlygomis nukrypti nuo sisteminio patikrinimo leidžiančios nuostatos, nenuoseklus šių išimčių taikymas gali kelti pavojų priemonės veiksmingumui. Siekiant laikytis aukščiausių saugumo standartų, labai svarbu, kad valstybės narės prie išorės sienų visus keliautojus sistemingai tikrintų duomenų bazėse ir bet kurias nukrypti leidžiančias nuostatas taikytų vienodai. Be to, būtina tobulinti Interpolo pranešimų ir perduodamos informacijos apie asmens paiešką, svarbių kovojant su terorizmu ir sunkiais nusikaltimais, tikrinimą atliekant pirmos linijos patikrinimus kertant sieną. Siekdama paremti šį dvejetainį tikslą Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, iki 2021 m. pabaigos parengs gaires, kad būtų užtikrintas vienodas taisyklių taikymas ir kad bet kokios nukrypti leidžiančios nuostatos būtų taikomos ribotai.

Be to, Komisija pateikė papildomų priemonių išorės sienų valdymui stiprinti, t. y. 2020 m. rugsėjo mėn. pateikė pasiūlymą dėl neteisėtai atvykstančių trečiųjų valstybių piliečių **išankstinio tikrinimo** prie išorės sienų²⁰. Priimtose taisyklėse bus taikytinos visiems trečiųjų valstybių piliečiams, išorės sieną kertantiems be leidimo. Tai bus pirmasis bendrų prieglobsčio ir grąžinimo sistemų etapas, dėl to paspartės asmens statuso ir procedūros, kurią reikia taikyti jų aplinkybėmis, rūšies nustatymo procesas. Tikrinimu prieš atvykstant bus dar labiau sustiprintas Sąjungos išorės sienų valdymas, visiškai laikantis visų įsipareigojimų, susijusių su pagrindinėmis teisėmis. Todėl Komisija Europos Parlamentą ir Tarybą ragina paankstinti derybas, kad reglamentas būtų greitai priimtas.

Neatskiriama pažangiojo sienų valdymo dalis yra tai, kad visi dalyvaujantys subjektai prie visų sienų **turi gerbti pagrindines teises**, įskaitant vaiko teises. Atsižvelgiant į išplėstas

¹⁹ 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/458, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2016/399 (Šengeno sienų kodekso) nuostatos, susijusios su atitinkamų duomenų bazių tikrinimo prie išorės sienų sugriežtinimu (OL L 74, 2017 3 18, p. 1).

²⁰ 2020 m. rugsėjo 23 d. Pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo nustatomas trečiųjų šalių piliečių tikrinimas prie išorės sienų, COM(2020) 612.

Frontex funkcijas, naujuoju reglamentu taip pat gerokai sustiprinta Agentūros pagrindinių teisių sistema. Neseniai buvo paskirtas naujasis **Frontex pagrindinių teisių pareigūnas**, jam darbe padės 40 vietoje visiškai savarankiškai dirbančių pagrindinių teisių stebėtojų. Pagrindinės teisės taip pat bus viena svarbiausių sudedamųjų Europos integruoto sienų valdymo daugiametės strateginės politikos ciklo dalių. Be to, tikimasi, kad *Frontex*, bendradarbiaudama su Pagrindinių teisių agentūra ir remdamasi jos darbu, pateiks **išsamesnes patikrinimo kertant sienas ir sienų stebėjimo**, visų pirma jūroje, **gaires**.

Remiantis Komisijos pasiūlymu dėl neteisėtai atvykstančių trečiųjų valstybių piliečių išankstinio tikrinimo prie išorės sienų, visos valstybės narės turės įdiegti nacionalinį stebėsenos mechanizmą, kad sustiprintų pagrindinių teisių apsaugą ir užtikrintų veiksmingą bet kokių pažeidimų tyrimą. Pagrindinių teisių agentūra parengs **šio stebėsenos mechanizmo gaires** ir valstybių narių prašymu joms padės plėtoti jų nacionalinius stebėsenos mechanizmus.

Vienos iš technologiškai pažangiausių pasaulyje sienų valdymo sistemų diegimas

Sąjungos informacinių sistemų, reikalingų vidaus saugumo, migracijos ir sveikatos tikslais tiek prie išorės sienų, tiek pačioje Šengeno erdvėje, srityje padaryta didžiulė pažanga. Iš pradžių buvusių tik vieną informacinę sistemą – Šengeno informacinę sistemą – Sąjunga išplėtojo sukurdamą bendrą Europos IT architektūrą, apimančią naujas tarpusavyje sujungtas sistemas, skirtas sienų valdymo, migracijos ir teisėsaugos tikslams. 2021-ieji – labai svarbūs metai plėtojant šias naujas informacines sistemas ir bendrą IT architektūrą.

Atvykimo ir išvykimo sistemos (AIS)²¹ testavimas buvo pradėtas šių metų kovo mėn., jis bus tęsiamas iki 2021 m. pabaigos, kad atvykimo ir išvykimo sistema pradėtų visapusiškai veikti 2022 m. antrąjį ketvirtį. Europos kelionių informacijos ir leidimų sistema (ETIAS)²² pradės veikti 2022 m. pabaigoje. Be to, atitinkamai iki 2021 m. pabaigos ir 2023 m. pabaigos turėtų būti baigta įgyvendinti peržiūrėta Šengeno informacinė sistema (SIS)²³ ir peržiūrėta Vizų informacinė sistema. Visiškas naujos IT architektūros sąveikumas turėtų būti užtikrintas iki 2023 m. pabaigos. Esant sąveikumui, bus galima sujungti visas Europos sienų, migracijos, saugumo bei teisingumo sistemas ir užtikrinti visų šių sistemų tarpusavio „susikalbėjimą“, kad nė vienas patikrinimas nebūtų praleistas dėl nesusietos informacijos ir kad nacionalinės

---

²¹ Atvykimo ir išvykimo sistema (AIS) bus automatizuota IT sistema, skirta registruoti keliautojus iš trečiųjų valstybių, tiek turinčius trumpalaikę vizą, tiek keliautojus, kuriems netaikomas vizos reikalavimas, jiems kaskart kertant ES išorės sieną. Žr. https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/smart-borders/eas_en.

²² ETIAS bus iš esmės automatizuota IT sistema, sukurta siekiant nustatyti bet kokią saugumo, neteisėtos migracijos arba didelę epideminę riziką, kurią kelia į Šengeno erdvę vykstantys asmenys, kuriems netaikomas vizos reikalavimas, ir drauge palengvinti sienos kirtimą didžiajai daugumai keliautojų, kurie tokios rizikos nekelia. Žr. https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/smart-borders/etias_en.

²³ Šengeno informacinė sistema (SIS) yra plačiausiai naudojama ir didžiausia Europos saugumo ir sienų valdymo informacijos mainų sistema. Žr. https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen-information-system_en.

valdžios institucijos turėtų reikalingą išsamią, patikimą ir tikslią informaciją, kartu visiškai laikantis duomenų apsaugos reikalavimų. Tai taip pat bus būtinas *bona fide* kelionių veiksnys.

Visiškas naujų ir atnaujintų IT sistemų įdiegimas, taip pat jų sveikumo užtikrinimas per nustatytus laikotarpius tikrai nėra lengva užduotis. Valstybės narės, Komisija ir eu-Lisa visiškai įsipareigojo pasiekti šį tikslą. Be to, Komisija, drauge su eu-Lisa, valstybėms narėms teikė ir teiks veiklos paramą. Pažanga atidžiai stebima naudojant sekimo pagal rezultatų suvestines sistemą, ir jau yra priemonės, kuriomis galima užtikrinti greitą bet kokių galinčių kilti uždavinių sprendimą. IT sistemos galės pradėti veikti, tik jeigu valstybės narės ir Šengeno asocijuotosios valstybės tam bus pasirengusios tuo pačiu metu. Dėl bet kokio vos vienos valstybės vėlavimo sistemos nebus galima pradėti naudoti nė vienoje Šengeno erdvės valstybėje. Be to, atsižvelgiant į tai, kad sistemos viena nuo kitos priklauso, vėlavimas įdiegti vieną sistemą gali sutrikdyti bendrą visos IT sistemos architektūros diegimo tvarkaraštį. Esame drauge atsakingi už šio plataus užmojo projekto įgyvendinimą laiku, kad priemonės galėtų visapusiškai veikti ir būti parengtos reaguoti į bet kokius staiga ir nuolat kylančius uždavinius.

IT architektūra taip pat turi būti kuo greičiau užbaigta, visų pirma įtraukiant peržiūrėtą sistemą EURODAC. Kaip dalį naujo migracijos ir prieglobsčio pakto, Komisija 2020 m. rugsėjo mėn. pateikė pasiūlymą dėl atnaujintos sistemos **EURODAC**²⁴; ji, be kita ko, padės nustatyti neteisėtą judėjimą, kovoti su neteisėta migracija ir gerinti grąžinimą. Komisija Europos Parlamentą ir Tarybą ragina paankstinti derybas, kad šis pasiūlymas būtų kuo greičiau priimtas.

Procedūrų, atliekamų prie išorės sienų, skaitmeninimas

Po COVID-19 pandemijos atsigavus pasaulinėms kelionėms, galima tikėtis labai padidėjusių keleivių srautų. Tai bus naujas postūmis skaitmeninimo procesui, pradėtam dar prieš pandemiją, ir prireiks naujoviškų būdų tarptautinėse atvykimo vietose vykdomai kontrolei kertant sienas palengvinti ir paspartinti. Elektroniniai dokumentai yra ir veiksmingesni, ir saugesni. Iki 2021 m. pabaigos Komisija **pateiks pasiūlymą dėl reglamento dėl vizų procedūros skaitmeninimo**, kad Šengeno vizų procedūra būtų visiškai skaitmeninė. Vėliau, 2023 m., atlikusi išsamų vertinimą ir surengusi būtinas konsultacijas Komisija ketina pateikti **pasiūlymą dėl reglamento dėl kelionės dokumentų skaitmeninimo ir kelionių palengvinimo**.

Bendradarbiavimas su trečiosiomis valstybėmis

Sąjungos išorės sienoms apsaugoti taip pat reikia glaudaus bendradarbiavimo ir partnerystės su kaimynėmis šalimis ir šalimis partnerėmis. Toks bendradarbiavimas yra neatsiejama ES integruoto sienų valdymo dalis. Stipri, visapusiška, abipusiškai naudinga ir subalansuota

²⁴ Iš dalies pakeistas pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl sistemos EURODAC biometriniais duomenimis lyginti sukūrimo, COM(2020) 614 *final*.

partnerystė pagal naują migracijos ir prieglobsčio paklą padeda geriau valdyti migraciją ir stiprinti bendradarbiavimą sienų valdymo srityje. Kaip pabrėžta ir Bendrame komunikate dėl atnaujintos partnerystės su pietinėmis kaimyninėmis²⁵, labai svarbus yra stiprus abipusis įsipareigojimas visų pirma **stiprinti trečiųjų valstybių sienų valdymo pajėgumus ir dėti daugiau pastangų kovojant su neteisėtai migrantus gabenančiais ir žmonėmis prekiaujančiais nusikaltėlių tinklais**. Šis prioritetas bus dar kartą sustiprintas būsimame ES kovos su neteisėtu migrantų gabenimu veiksmų plane (2021–2025 m.).

Naujame pakte nustatyta, kad ES turėtų pasinaudoti visomis turimomis priemonėmis, kad suteiktų veiklos paramą naujiems partnerystės ryšiams, be kita ko, užtikrinant aktyvesnę ES agentūrų dalyvavimą. Europos Sąjungai taip pat tenka atsakomybė skatinti trečiąsias valstybes laikytis jos aukštų sienų apsaugos standartų, įskaitant pagrindines teises, ir padėti joms tai daryti. ES agentūros taip pat turėtų intensyviau bendradarbiauti su šalimis partnerėmis. Išplėtus *Frontex* įgaliojimus atsirado galimybė teikti konkrečią veiklos ir techninę paramą trečiosioms valstybėms ir bendradarbiauti su jomis. Bendradarbiavimas su Vakarų Balkanais, be kita ko, įgyvendinant ES susitarimus dėl statuso su Vakarų Balkanų partneriais²⁶, teiks galimybių *Frontex* sienų apsaugos pareigūnams bendradarbiauti su nacionalinių sienų apsaugos tarnybų pareigūnais šalies partnerės teritorijoje. *Frontex* dabar taip pat gali teikti praktinę paramą plėtojant partnerių sienų valdymo pajėgumus ir bendradarbiauti su partneriais siekiant optimizuoti savanorišką grįžimą. Be to, Komisija remia valstybių narių ir kaimyninių šalių partnerių keitimąsi informacija – ji valstybėms narėms pateiks **rekomendaciją dėl dvišaliuose ir daugiašaliuose susitarimuose su trečiosiomis valstybėmis naudotinų tipinių nuostatų dėl keitimosi informacija, susijusia su informuotumu apie padėtį**. Komisija taip pat parengs naują **tipinį susitarimą dėl statuso**, kad *Frontex* galėtų juo remtis vykdydama bendras operacijas trečiosiose valstybėse, taip pat **tipinį darbo tvarkos susitarimą**, kad būtų suderinta praktinio bendradarbiavimo su šiomis šalimis sistema. Tai padės užtikrinti, kad su ES išorės partneriais būtų bendradarbiaujama vienodai.

Pagrindiniai veiksmai gerinant išorės sienų valdymą

Komisija pateiks:

- politikos dokumentą (2021 m. IV ketv.) ir komunikatą, kuriuo nustatoma Europos integruoto sienų valdymo daugiamečių strateginė politika (2022 m.);
- pasiūlymą dėl reglamento dėl vizų procedūros skaitmeninimo (2021 m. IV ketv.);

²⁵ 2021 m. vasario 9 d. Bendras komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Atnaujinta partnerystė su pietinėmis kaimyninėmis šalimis. Nauja Viduržemio jūros regiono darbotvarkė“, JOIN(2021) 2 *final*.

²⁶ Susitarimas dėl statuso su Albanija įsigaliojo 2019 m. gegužės 1 d., o nuo 2019 m. gegužės 22 d. pradėti siųsti *Frontex* būriai. Susitarimas su Juodkalnija, pasirašytas 2019 m. spalio mėn., įsigaliojo 2020 m. liepos 1 d. Bendra operacija pradėta vykdyti 2020 m. liepos 15 d. Susitarimas su Serbija buvo pasirašytas 2019 m. lapkričio mėn., o 2021 m. vasario 25 d. jis buvo ratifikuotas neeilinėje Parlamento sesijoje. Europos Parlamentas ir Taryba susitarimą patvirtino atitinkamai 2020 m. gegužės 11 ir 25 d. Tikimasi, kad operacijos bus pradėtos vykdyti 2021 m. birželio 16 d. Susitarimas dėl statuso, pagal kurį Europos sienų apsaugos būrius būtų galima siųsti prie Kroatijos ir Bosnijos ir Hercegovinos sienos, buvo parafuotas prieš dvejus metus, 2019 m. sausio mėn., ir vis dar laukiama, kol jį pasirašys Bosnija ir Hercegovina. Taip pat laukiama, kol bus pasirašytas susitarimas su Šiaurės Makedonija.

- pasiūlymą dėl reglamento dėl kelionės dokumentų skaitmeninimo ir kelionių palengvinimo (2023 m.);
- sistemingų patikrinimų duomenų bazėse vykdymo ataskaitą (2021 m. IV ketv.);
- sistemingų patikrinimų atitinkamose duomenų bazėse atvykstant į Šengeno erdvę ir išvykstant iš jos gaires (2021 m. IV ketv.);
- ES kovos su neteisėtu migrantų gabenimu veiksmų planą (2021–2025 m.) (2021 m. III ketv.);
- valstybėms narėms skirtą rekomendaciją dėl dvišaliuose ir daugiašaliuose susitarimuose su trečiosiomis valstybėmis naudotinių tipinių nuostatų dėl keitimosi informacija, susijusia su informuotumu apie padėtį (2021 m. III ketv.);
- tipinį susitarimą dėl statuso ir tipinius darbo tvarkos susitarimus su trečiosiomis valstybėmis (2021 m. III ketv.).

Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra turėtų:

- patvirtinti integruoto sienų valdymo techninę ir veiklos strategiją;
- toliau imtis visų būtinų veiksmų, kad iki 2027 m. būtų sukurtas Europos sienų ir pakrančių apsaugos nuolatinis korpusas;
- toliau plėtoti patikrinimo kertant sienas ir sienų stebėjimo gaires.

Valstybės narės turėtų:

- glaudžiai bendradarbiaudamos su Komisija ir eu-LISA toliau imtis visų būtinų veiksmų, kad būtų laikomasi teisės aktais nustatytų naujos IT architektūros įgyvendinimo terminų.

Europos Parlamentas ir Taryba raginami paankstinti derybas, kad būtų greitai priimtas:

- pasiūlymas dėl reglamento dėl tikrinimo prieš atvykstant;
- pasiūlymas dėl reglamento dėl EURODAC.

3. ŠENGENO ERDVĖS VIDAUS LYGMENIU STIPRINIMO PRIEMONĖS IR PAPILDOMOS PRIEMONĖS, SUSIJUSIOS SU LAISVĖS, SAUGUMO IR TEISINGUMO ERDVĖ

Šengeno erdvė yra grindžiama patikima teisine sistema, apimančią priemones, kuriomis palaikomas policijos ir teisminių institucijų operatyvinis bendradarbiavimas ir keitimasis informacija baudžiamosiose bylose, taip pat vizų ir gražinimo politikos sričių priemonės, parengtas siekiant kompensuoti tai, kad nėra vidaus sienų kontrolės. Šios priemonės kartu vadinamos Šengeno *acquis*, ir jas bendrai taikant padedama palaikyti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę²⁷, skatinant valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą ir Europos Sąjungoje užtikrinant veiksmingą naudojimąsi pagrindinėmis laisvėmis.

Be to, erdvėje be vidaus sienų kontrolės valstybės narės turi labai glaudžiai bendradarbiauti ne tik su Šengeno erdvėje susijusių priemonių srityje – jų bendradarbiavimas turi apimti ir kitas, papildomas, saugumo, policijos ir teismo bendradarbiavimo, taip pat migracijos ir prieglobsčio srities priemones. Užtikrinti saugumą Šengeno erdvėje padedama ir Sąjungos

²⁷ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 67 straipsnis.

muitinės kodeksu, pagal jį prie išorės sienų atliekant rizikos vertinimą ir taikant kontrolės režimą, esantį laisvo prekių judėjimo pagrindu.

Saugumo grėsmių, įskaitant sunkių formų ir organizuotą nusikalstamumą ir terorizmą, prevencija ir kova su jomis

Pastaraisiais metais Sąjungos lygmeniu imtasi daug konkrečių priemonių siekiant tęsti veiksmingą kovą su sunkių formų ir organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu, didinant saugumą Šengeno erdvėje ir kartu užtikrinant bei išsaugant galimybę laisvai judėti be patikrinimo kertant sienas. Komisija bendradarbiauja su Europos Parlamentu, Taryba, valstybėmis narėmis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, kad iki galo įgyvendintų veiksmus, nustatytus pagrindinėse strateginėse saugumo iniciatyvose, kaip **ES saugumo sąjungos strategijos (2020–2025 m.)**²⁸ dalis pateiktose 2020 m. liepos mėn. Toje strategijoje daugiausia dėmesio skiriama prioritetinėms sritims, kad visiems Europos gyventojams būtų toliau užtikrinamas saugumas, visų pirma saugant europiečius nuo terorizmo ir organizuoto nusikalstamumo. Tai:

- **ES kovos su terorizmu darbotvarkė**²⁹ – joje nurodoma įvairi rizika mūsų vidaus saugumui ir siūlomi veiksmai jai šalinti, visų pirma atsižvelgiant į grėsmę, keliamą grįžtančių užsienio teroristų kovotojų;
- **ES kovos su organizuotu nusikalstamumu strategija**³⁰ – joje nustatyta keletas priemonių, kuriomis siekiama skatinti teisėsaugos ir teisminį bendradarbiavimą, kovoti su organizuotomis nusikalstamomis struktūromis ir su prioritetinėmis nusikalstamumo rūšimis arba didėjančiu nusikalstamumu, įskaitant narkotikų, šaunamųjų ginklų kontrabandą, nusikaltimus aplinkai, klastojimą; taip pat
- **ES kovos su prekyba žmonėmis strategija**³¹ – joje daugiausia dėmesio skiriama tokio nusikalstamumo prevencijai, nusikaltėlių patraukimui baudžiamojon atsakomybėn ir aukų apsaugai bei įgalėjimui.

Visos šiose strategijose nustatytos priemonės sudaro svarbią sudedamąją laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės dalį. Jos labai svarbios didinant saugumą Šengeno erdvėje. Veiksmingas įgyvendinimas itin svarbus siekiant užkirsti kelią saugumo grėsmėms ir galiausiai didinti valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą. Be to, įgyvendinant ir taikant tas priemones labai svarbu, kad valstybės narės visapusiškai gerbtų pagrindines teises, įskaitant vaiko teises ir atitinkamus duomenų apsaugos reikalavimus.

---

²⁸ 2020 m. liepos 24 d. Komisijos komunikatas dėl ES saugumo sąjungos strategijos, COM(2020) 605 *final*, https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/internal-security_en.

²⁹ COM(2020) 795 *final*.

³⁰ COM(2021) 170 *final*.

³¹ COM(2021) 171 *final*.

Sėkmingas ES saugumo sąjungos strategijos pagrindinių prioritetų įgyvendinimas taip pat priklauso nuo nuolatinio glaudaus bendradarbiavimo su Vakarų Balkanais ir nuo Sąjungos platesnės kaimynystės.

Policijos ir teismo bendradarbiavimo gerinimas

Erdvėje be vidaus sienų kontrolės vienos valstybės narės policijos pareigūnai turėtų turėti prieigą prie tokios pat informacijos, kokią gali gauti jų kolegos kitoje valstybėje narėje. Jie turėtų veiksmingai ir standartizuotai bendradarbiauti visoje Europoje. Todėl svarbi sudedamoji priemonių, kuriomis palaikomas saugumas erdvėje, kurioje esama tarpusavio sąsajų ir nėra vidaus sienų kontrolės, dalis yra **policijos bendradarbiavimas**, o šis ir valstybėse narėse, ir tarptautiniu lygmeniu dar gerokai skiriasi. Dėl to nusikaltėliai ir nusikalstamos grupės, pasinaudodami skirtinga nacionaline jurisdikcija, toliau intensyviai veikia valstybėse narėse³².

Kad kova su sunkių formų ir organizuotu nusikalstamumu būtų veiksminga, mes, kaip Sąjunga, teisėsaugos srities bendradarbiavimą, iš esmės grindžiamą privalomos teisinės galios neturinčiais teisės aktais, turime pakeisti privaloma sisteminga partneryste. Policijai geriau bendradarbiaujant valstybės narės taip pat turėtų daugiau vidaus sienų kontrolės alternatyvų. Tuo tikslu šių metų pabaigoje Komisija pateiks pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl **ES policijos bendradarbiavimo kodekso**. Būsimame kodekse bus pateikta nuosekli ES teisinė sistema, siekiant užtikrinti, kad teisėsaugos institucijos turėtų lygiavertę prieigą prie kitų valstybių narių turimos informacijos, kai šios prireikia kovojant su nusikalstamumu ir terorizmu.

Siekiant pagerinti **keitimąsi informacija**, ES policijos bendradarbiavimo kodekse bus oficialiai nustatytos ir paaiškintos valstybių narių tarpusavio dalijimosi informacija procedūros, visų pirma ja dalijantis tyrimo tikslais, įskaitant vieno bendro informacinio punkto funkcijos ir visapusiško naudojimosi Europolo keitimosi informacija kanalu³³ svarbą esant tokiam keitimuisi. Kodeksas bus papildytas pasiūlymu stiprinti automatizuotą keitimąsi svarbių kategorijų duomenimis pagal **Priumo** Tarybos sprendimus³⁴. Naujojoje teisinėje sistemoje bus nustatytas veiksmingesnis ir spartesnis valstybių narių keitimasis DNR, pirštų atspaudų ir transporto priemonių registracijos duomenimis, kad nacionalinės institucijos galėtų nustatyti, ar kitose valstybėse narėse turima duomenų, ir greitai gauti prieigą prie jų. Komisija taip pat vertina, ar reikia į šį keitimąsi įtraukti naujas duomenų kategorijas – nuotraukas, vairuotojo pažymėjimus, informaciją apie teistumą ir balistikos duomenis.

---

³² Žr. Europolo parengtą ES sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių vertinimą (2021 m. balandžio 12 d.): „[n]usikalstamą veiką pasienio regionuose vykdančios asmenys naudojami tuo, kad teisėsaugos turima jurisdikcija natūraliai skiriasi ir dėl to atsiranda galimybė išvengti teisėsaugos veiksmų, o daugelis rinkų yra lengvai pasiekiamos“. Remiantis Europolo duomenimis, daugiau kaip 70 proc. organizuoto nusikalstamumo grupių veikia daugiau nei trijose valstybėse narėse.

³³ Europolo Saugaus keitimosi informacija tinklo programa (angl. *Secure Information Exchange Network Application*).

³⁴ Tarybos sprendimas 2008/615/TVR dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo, visų pirma kovos su terorizmu ir tarpvalstybinio nusikalstamumu srityje, ir Tarybos sprendimas 2008/616/TVR dėl Sprendimo 2008/615/TVR įgyvendinimo.

Kalbant apie **operatyvinį bendradarbiavimą visoje ES**, ES policijos bendradarbiavimo kodekse bus atkreiptas dėmesys į tai, jog reikia bendrų standartų, kad policijos pareigūnai galėtų veiksmingai bendradarbiauti su kolegomis iš kaimyninių valstybių. Policijos pareigūnai turėtų turėti galimybę vykdyti bendras operacijas ir bendrą patruliavimą pasienio ruožuose, tai grindžiant valstybių narių dvišalio arba daugiašalio bendradarbiavimo gerą patirtimi. Kadangi nusikaltėliai ir teroristai veikia daugiau nei vienoje valstybėje narėje, policijos institucijos turėtų galėti prireikus stebėti ir suimti juos vykdydamos aktyvų persekiojimą valstybių narių teritorijose. Atsižvelgiant į valstybių narių vaidmenį vidaus saugumo srityje ir būtiną lankstumą, kad būtų galimas regioninis bendradarbiavimas, bus siekiama ES policijos bendradarbiavimo kodekse paaiškinti ir suderinti dalyvavimo tarpvalstybinėse teisėsaugos operacijose taisykles. Sąjungoje gerinant operatyvinį policijos bendradarbiavimą prireiks tvirto politinio visų atitinkamų subjektų įsipareigojimo.

2020 m. gruodžio mėn. Komisija taip pat pateikė pasiūlymą dėl **Europolo įgaliojimų stiprinimo**³⁵, pavyzdžiui, suteikiant agentūrai galimybę padėti atlikti nacionalinius tyrimus analizuojant didžiuosius duomenis. Komisija Europos Parlamentą ir Tarybą ragina paankstinti derybas, kad naujasis reglamentas būtų greitai priimtas.

Taip pat svarbu toliau plėtoti neseniai patvirtintas teisėsaugos institucijų turimas priemones. Labiau naudojantis išankstine informacija apie keleivius (API), kartu su keleivio duomenų įrašais (PNR), atsiranda didžiulių galimybių saugumą padidinti palyginti mažomis sąnaudomis ir nevaržant keliautojų srautų judėjimo. Pagal PNR reglamentą valstybės narės renka visų skrydžių, įskaitant ES vidaus skrydžius, keleivių duomenis. O pagal API direktyvą³⁶ API duomenys sistemingai renkami tik tada, kai į Sąjungą atskrendama iš trečiųjų valstybių. Todėl Komisija rengia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl platesnio **išankstinės informacijos apie keleivius (API) naudojimo įtraukiant ir Šengeno erdvės vidaus skrydžius**. Šiuo pakeitimu būtų išplėstas valstybių narių turimų kompensacinių priemonių rinkinys, leidžiantis teisėsaugos institucijoms Šengeno erdveje laikytis rizika ir duomenimis grindžiamo požiūrio.

Be sustiprinto policijos bendradarbiavimo, pasitikėjimas tarp valstybių narių taip pat priklauso nuo glaudaus teismo bendradarbiavimo. Svarbus įrankis greitesniam ir lengvesniam perdavimui Europos Sąjungoje užtikrinti yra Europos arešto orderis, esantis viena pagrindinių teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose priemonių. Siekiant gerinti Europos arešto orderio naudojimą, svarbu iki galo įgyvendinti pagrindinius veiksmus, nustatytus 2020 m. gruodžio mėn. Tarybos išvadose dėl Europos arešto orderio³⁷ ir 2021 m. sausio mėn. Europos Parlamento rezoliucijoje dėl Europos arešto orderio³⁸. Komisija atnaujins **Europos arešto orderio vadovą** ir specialistams pateiks gairių, kaip elgtis esant galimai neteisėtiems trečiųjų valstybių paieškos ir ekstradicijos prašymams. Komisija, sudariusi naują

³⁵ COM(2020) 796 *final*, 2020 12 9.

³⁶ 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva 2004/82/EB dėl vežėjų įsipareigojimo perduoti duomenis apie keleivius (OL L 261, 2004 8 6, p. 24).

³⁷ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13214-2020-INIT/lt/pdf>.

³⁸ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0006_LT.html.

koordinavimo grupę, bendradarbiauja su praktikuojančiais teisininkais, kad paspartėtų keitimasis informacija, susijusia su Europos arešto orderiu. Galiausiai, Komisija atidžiai stebi, ar teisingai įgyvendinamas Pagrindų sprendimas dėl Europos arešto orderio, ir prireikus taiko pažeidimo nagrinėjimo procedūras.

Be to, taip pat svarbios teismo bendradarbiavimo sritys, kuriose daug dėmesio skiriama tarpvalstybinio baudžiamojo persekiojimo koordinavimui ir kuriose Sąjunga yra parengusi keletą teisėkūros priemonių, pavyzdžiui, Europos tyrimo orderį, ir įsteigusi Sąjungos agentūrą – Eurojustą – tokiam koordinavimui palengvinti. Labai svarbu, kad Eurojustas toliau plėstų savo galimybes šiuolaikiškais IT technologijomis ir saugiais ryšių kanalais – įskaitant naudojamą e. CODEX sistemą ir sujungimo ryšio pagal žymą „yra atitiktis“ / „ nėra atitiktis“ su kitomis teisingumo ir vidaus reikalų agentūromis nustatymą – padėti nacionalinėms institucijoms tarpvalstybiniuose tyrimuose ir vykdamas baudžiamąjį persekiojimą. Panašiai, jungtinės tyrimų grupės turėtų pasinaudoti skaitmeninėmis priemonėmis tvarkydamos informaciją per saugią IT bendradarbiavimo programą. Komisija deda pastangas, kad būtų užtikrintas bendresnis teismo bendradarbiavimo priemonių skaitmeninimas, kad šie pokyčiai vyktų dar sklandžiau³⁹.

Ateities uždaviniams parengtų sistemų poreikis: geriausias esamų ir būsimų technologijų panaudojimas

Per pastaruosius kelerius metus sparčiai plėtėsi **naudojimas technologijomis, naudingomis tarpvalstybiniam policijos bendradarbiavimui** bei teisėsaugai ir teikiančiomis naujų galimybių užkirsti kelią valstybėse kylančiai tarpvalstybinei ir galimai grėsmei, nustatyti tokią grėsmę ir kovoti su ja. Be to, šiuolaikinės technologijos yra visų pirma pigesnės ir jomis galima veiksmingai pasiekti panašių tikslų, kaip ir laikiniais fiziniiais patikrinimais, atliekamais kertant sieną. Be policijos patikrinimų, kuriuos valstybės narės gali atlikti pasienio ruožuose (nesant vidaus sienų kontrolės), jos taip pat gali įdiegti tokias technologijas, pavyzdžiui, oro uostų arba geležinkelio stočių teritorijose, kaip didesnės rizikos vietose.

Be to, svarbu teisėsaugos srityje toliau plėtoti, diegti ir naudoti dirbtinį intelektą, kad būtų galima susidoroti su šiandienos tyrimams reikalingų duomenų kiekiu ir sudėtingumu ir tuo, kad nusikaltėliai naudojami šiuolaikinėmis technologijomis. Vienas iš Komisijos pasiūlymo dėl reglamento dėl dirbtinio intelekto⁴⁰ tikslų yra skatinti plėtoti saugų ir teisėtą dirbtinį intelektą, gerbiantį pagrindines teises. Dirbtiniam intelektui reikia prieigos prie aukštos kokybės duomenų rinkinių. Laiku sukūrus Europos duomenų erdves bus padedama kurti, rengti ir vertinti dirbtinio intelekto priemones, naudojamas teisėsaugos tikslais.

---

³⁹ 2020 m. gruodžio 2 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Teisingumo sistemų skaitmeninimo Europos Sąjungoje priemonių rinkinys“, COM(2020)710 *final*.

⁴⁰ 2021 m. balandžio 21 d. Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos suderintos taisyklės dėl dirbtinio intelekto (Dirbtinio intelekto akto) ir iš dalies keičiami tam tikri Sąjungos teisėkūros procedūra priimti aktai, COM(2021)206 *final*. Šiame pasiūlyme nustatyta, kad keletas dirbtinio intelekto naudojimo paskirčių migracijos ir teisėsaugos tikslais kelia didelę riziką.

Per kelerius pastaruosius metus ES ir valstybių narių lygmeniu daug investuota į mokslinius tyrimus ir inovacijas, kuriais siekiama padidinti saugumą ir palengvinti keliones⁴¹, ir kelios valstybės narės sėkmingai įgyvendina su tuo susijusias sistemas⁴². Komisija ir toliau remia valstybes narems joms diegiant ir naudojant naujas technologijas. Tuo pačiu svarbu toliau investuoti į mokslinius tyrimus, siekiant galimybių, kurių gali pasiūlyti naujos būsimos technologijos. Komisija skatins ir technines, ir politines diskusijas šiais klausimais, kad būtų tiriamas visas šiuolaikinių technologijų potencialas, kartu užtikrinant visapusišką pagarbą pagrindinėms teisėms, ir kad būtų užtikrinamas valstybių narių keitimasis geriausia patirtimi ir žiniomis.

Bendra migracijos ir prieglobsčio politika

Dėl itin išskirtinių 2015 m. pabėgėlių krizės aplinkybių erdvė be vidaus sienų kontrolės patyrė išbandymų, taip pat atsiskleidė Sąjungos migracijos valdymo sistemos trūkumai, visų pirma, susiję su solidarumu ir atsakomybe. Visais **naujame migracijos ir prieglobsčio pakte** pasiūlytais sprendimais valstybėms narėms bus padedama veiksmingai valdyti migraciją, glaudžiau bendradarbiauti ir dalytis atsakomybe, taigi bus sustiprinta Šengeno erdvė. Nauju paktu siekiama panaikinti valstybėse narėse taikomų išorės sienų kontrolės, prieglobsčio ir grąžinimo procedūrų spragas nustatant **sklandų procesą, prie sienų taikomą visiems trečiųjų valstybių piliečiams, kertantiems sienas be leidimo**. Kartu su pasiūlymu dėl tikrinimo prieš atvykstant, paktu labiau susiejamos prie išorės sienų taikomos prieglobsčio ir grąžinimo procedūros. Naujos pasienio procedūros ir kitos į paktą įtrauktos priemonės turėtų padėti stiprinti išorės sienų valdymą ir padėti užkirsti kelią pasislėpimui ir neteisėtam judėjimui Šengeno erdvėje.

Pakte taip pat siūlomas **nuolatinis solidarumo mechanizmas**, skirtas padėti valstybėms narėms, kurioms prie išorės sienų kyla didžiausių uždavinių, susijusių su neteisėtu atvykimu. Solidarumas būtų privalomas ir subalansuotas pagal tai, ko reikia vietoje. Solidarumo galimybės apimtų perkėlimą, kartu taikant grąžinimo rėmimo programas, pagal kurias valstybė narė įsipareigoja paremti grąžinimą; be to, tam tikromis aplinkybėmis solidarumas gali apimti ir kitus įnašus, pavyzdžiui, įnašus į prieglobsčio pajėgumų stiprinimą, priėmimo pajėgumus, veiklos paramą arba bendradarbiavimą su atitinkamomis ES nepriklausančiomis kilmės ar tranzito šalimis. Bendra migracijos ir prieglobsčio sistema, kaip visuma, ir garantija, kad yra įdiegta stipri veiksmų, kurių imamasi esant neteisėtam atvykimui, sistema padidins tarpusavio pasitikėjimą, o tai bus naudinga ir Šengeno erdvei.

---

⁴¹ Komisija šį tyrimą remia pagal programos „Europos horizontas“ darbo programą, skirtą civilinės visuomenės saugos sričiai: 2007–2020 m. ES į saugumo srities tyrimus investavo beveik 3 mlrd. EUR, per tą laikotarpį pradėta įgyvendinti apie 700 projektų, aprėpiančių labai įvairias saugumo srities temas, įskaitant sienų valdymą ir kelionių palengvinimą.

⁴² Viena tokių sistemų yra, pavyzdžiui, Nyderlandų pavyzdinė iniciatyva – @MIGO-BORAS sistema. Ši sistema teikia galimybę elektroniniu būdu atpažinti valstybinę registracijos numerį, patikrinti atitinkamas duomenų bazines ir išsiųsti Karališkųjų policijos pajėgų (*Koninklijke Marechaussee*) patrulius atlikti patikrinimą vietoje.

Pagrindiniai Šengeno erdvės stiprinimo vidaus lygmeniu veiksmai

Komisija:

- pateiks pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl ES policijos bendradarbiavimo kodekso (2021 m. IV ketv.);
- pateiks pasiūlymą dėl reglamento dėl prievolės perduoti išankstinę informaciją apie keleivius (API) (2022 m.);
- pradės specialias konsultacijas, kad būtų iširta galimybė naudoti technologijas kaip sienų kontrolės alternatyvą (2021 m. III ketv.);
- atnaujins Europos arešto orderio vadovą (2021 m. IV ketv.).

Valstybės narės turėtų:

- iki galo įgyvendinti esamas saugumo srities iniciatyvas, visapusiškai pasinaudodamos jau esamomis teisėsaugos priemonėmis.

Europos Parlamentas ir Taryba raginami paankstinti derybas, kad būtų greitai priimtas:

- sprendimas stiprinti Europolo įgaliojimus;
- pasiūlymai, įtraukti į naują migracijos ir prieglobsčio paktą.

4. DIDESNĖ PARENGTIS IR GERESNIS BENDRADARBIAUJAMASIS VALDYMAS PASITIKĖJIMUI SKATINTI

Šengeno erdvė palaikoma didžiuliu rinkiniu priemonių, kuriomis kompensuojama tai, kad nėra vidaus sienų kontrolės, tačiau šios priemonės veiksmingos tiek, kiek veiksmingas jų įgyvendinimas. Tam mums reikia stiprios bendradarbiaujamojo valdymo sistemos, kuri padėtų spręsti ateityje visos Šengeno erdvės mastu kilsiančius uždavinius, taip pat reikia tvirtesnio politinio dialogo, tinkamesnio stebėjimo ir vykdymo užtikrinimo.

Politinis dialogas siekiant sutarimo ir bendradarbiavimo

Siekdama skatinti nuolatinį ir struktūrizuotą politinį subjektų, dalyvaujančių užtikrinant tinkamą Šengeno erdvės veikimą, dialogą, Komisija ėmė rengti Šengeno forumą. Du tokie renginiai jau įvyko 2020 m. lapkričio 30 d. ir 2021 m. gegužės 17 d., dalyvaujant Europos Parlamento nariams ir vidaus reikalų ministrams. Šis forumas pasiteisino kaip naudinga platforma nustatyti politines pagrindinių į šią strategiją įtrauktų elementų kryptis ir didinti pasitikėjimą.

Remdamasi šia patirtimi **Komisija toliau reguliariai rengs Šengeno forumus**, kad politiniu lygmeniu būtų galima aptarti Šengeno erdvės padėtį ir skatinti nuolatinis apmąstymus ir bendradarbiavimą, siekiant nustatyti, kokių sprendimų reikia dabar kylantiems ir ateityje kilsiantiems uždaviniams. Numatyta, kad kitas forumas vyks 2021 m. pabaigoje.

Svarbu, kad politinės diskusijos išsamiai apimtų visus sudėtingos architektūros, kuria palaikomas tinkamas Šengeno erdvės veikimas, elementus. Tuo tikslu Komisija vėl ims

Šengeno padėties ataskaitos priėmimo, kad metiniame forume šia ataskaita būtų galima remtis kaip diskusijų pagrindu. Ataskaitoje bus apibendrinta situacija, susijusi su vidaus sienų kontrolės nebuvimu, pateikti Šengeno vertinimo rezultatai ir nurodyta rekomendacijų įgyvendinimo padėtis. Komisija į šias ataskaitas įtrauks Šengeno padėties rezultatų suvestinę, kad susietai įvertintų Šengeno *acquis* įgyvendinimą įvairiose politikos srityse ir geriau padėtų valstybėms narėms spręsti bet kokius uždavinius.

Pasirengimas: mūsų sistemų modernizavimas ir pritaikymas

Klausimas dėl vidaus sienų kontrolės gražinimo ėmė kilti prieš kelerius metus, dar gerokai iki COVID-19 pandemijos. Kelios valstybės narės nuolatinę vidaus sienų kontrolę vykdė nuo 2015 m. Tai išryškino poreikį tokią vidaus sienų kontrolę labiau koordinuoti Europos lygmeniu, kad būtų užtikrintas jos proporcingumas. Reaguodama į tai Komisija 2017 m. pateikė Šengeno sienų kodekso pakeitimus⁴³, tačiau nors suinteresuotieji subjektai sutinka, kad reikia spręsti šį klausimą, derybų metu pakeitimai nesulaukė pakankamo palaikymo, kad teisėkūros institucijos dėl jų sėkmingai susitartų.

Su COVID-19 pandemija susijusi patirtis dar labiau parodė, kad kilus krizei prie išorės sienų ir pačioje Šengeno erdvėje reikia stabilios koordinavimo ir sprendimų priėmimo sistemos. Šengeno erdvės atsparumo požymis bus gebėjimas visiškai koordinuotai valdyti bet kokią būsimą pandemijos ar panašią grėsmę, vienu metu kylančią keliose arba visose valstybėse narėse. Iš tikrųjų, vienos valstybės narės veiksmai prie bendros Sąjungos išorės sienos arba pačioje Šengeno erdvėje daro poveikį visoms kitoms valstybėms narėms.

Europos Komisija greitai reagavo tiek, kiek leido jos įgaliojimai, skubiai atverdama žaliuosius koridorius būtiniausių prekių tranzitui ir priimdama du gairių rinkinius – dėl laisvo darbuotojų judėjimo⁴⁴ ir pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju vykstant tarpvalstybiniam bendradarbiavimui sveikatos priežiūros srityje⁴⁵, taip pat keletą kitų gairių ir rekomendacijų, susijusių su išorės ir vidaus sienų valdymu krizei įgaunant pagreitį⁴⁶. Be to, remiantis Komisijos pasiūlymu, Tarybos rekomendacijoje (ES) 2020/1475⁴⁷ ir ją iš dalies pakeitusioje

⁴³ COM(2017) 571 *final*.

⁴⁴ Komisijos komunikatas „Darbuotojų naudojimosi laisvo judėjimo teise COVID-19 protrūkio metu gairės“ C(2020) 2051.

⁴⁵ Komisijos komunikatas „ES pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju vykstant su COVID-19 krize susijusiam tarpvalstybiniam bendradarbiavimui sveikatos priežiūros srityje gairės“, C(2020) 2153.

⁴⁶ Pvz., Sienų valdymo priemonių, skirtų sveikatai apsaugoti ir prekių bei pagrindinių paslaugų prieinamumui užtikrinti, gairės (COM(2020)1753 *final*), Jūrininkų, keleivių ir kitų laivuose esančių asmenų sveikatos apsaugos, repatriacijos ir kelionių tvarkos paslaugų gairės (C(2020)3100 *final*), ir Komisijos komunikatas „COVID-19 Laikinas nebūtinių kelionių į ES apribojimas“, COM(2020)115.

⁴⁷ 2020 m. spalio 13 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2020/1475 dėl suderinto požiūrio į laisvo judėjimo apribojimą reaguojant į COVID-19 pandemiją (OL L 337, 2020 10 14, p. 3). 2021 m. vasario 1 d. Taryba Komisijos pasiūlymu priėmė Rekomendacijos (ES) 2020/1475 pakeitimus, padarytus, atsižvelgiant į labai aukštą plitimo bendruomenėje lygį visoje ES, greičiausiai susijusį su didesniu naujų susirūpinimą keliančių SARS-CoV-2 atmainų užkrečiamumu. 2021 m. gegužės 31 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl šios rekomendacijos pakeitimo atsižvelgiant į gerėjančią epidemiologinę padėtį ir būsimą ES skaitmeninio COVID pažymėjimo diegimą.

Rekomendacijoje (ES) 2021/119⁴⁸ laikytasi koordinuoto požiūrio į laisvo judėjimo apribojimą reaguojant į COVID-19 pandemiją, o Tarybos rekomendacijoje (ES) 2020/912 sprendžiamas nebūtinų kelionių į Europos Sąjungą apribojimo klausimas⁴⁹.

Remdamasi įgyta patirtimis, Komisija ketina iki šių metų pabaigos pateikti **naują pasiūlymą dėl Šengeno sienų kodekso pakeitimo**. Šiame naujame pasiūlyme reikės atsižvelgti į COVID-19 krizės metu įgytą patirtį, ir remtis diskusijomis, susijusiomis su 2017 m. pasiūlymu, visų pirma susijusiomis su tuo, kad reikia išsaugoti valstybių narių galimybę grąžinti vidaus sienų kontrolę, kartu dar kartą patvirtinant principą, kad to turėtų būti imamasi tik kaip kraštutinės priemonės, kurios prireikia kilus grėsmei.

Kad būtų galima spręsti bet kokius ateityje kilsiančius Šengeno erdvės masto uždavinius, peržiūrėtame Šengeno sienų kodekse būtų sprendžiamas aplinkybių, kai kyla didelė grėsmė visuomenės sveikatai, pvz., tokia, kokią kelia COVID-19 pandemija, klausimas. Tokiais atvejais svarbu užtikrinti koordinavimą ir glaudų bendradarbiavimą Sąjungos lygmeniu, taikant būtinas apsaugos priemones, kad patikrinimai prie vidaus sienų būtų atnaujinami kaip kraštutinė priemonė. Tokiu būdu Komisija ir valstybės narės turėtų galimybę apžvelgti aplinkybes, dėl kurių reikia atnaujinti sienų kontrolę. Peržiūrėtame kodekse taip pat būtų sprendžiamas klausimas, susijęs su poreikiu koordinuoti priemones, kuriomis ribojamos kelionės į ES, visų pirma remiantis patirtimi, įgyta reaguojant į didelę pandemijos keliamą grėsmę visuomenės sveikatai, kai valstybės narės skirtingai įgyvendino Tarybos rekomendaciją (ES) 2020/912, ir leidžiant taikyti lanksčią reagavimo į krizes sistemą.

COVID-19 krizė atskleidė sklandžiai veikiančios bendrosios rinkos pažeidžiamumą. Birželio mėn. Komisija, siekdama apmąstyti, kaip ateityje geriau pasirengti, būti atsparesniems ir geriau reaguoti į visuomenės sveikatos krizes, pateiks komunikatą dėl patirties, įgytos per COVID-19 krizę. Dabartinė teisinė bendrosios rinkos sistema nepakankamai pritaikyta krizinėms situacijoms. Komunikate dėl naujosios 2020 m. pramonės strategijos atnaujinimo⁵⁰ Komisija paskelbė pasiūlysimi bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliose situacijose priemone. Ši priemonė bus struktūrinis sprendimas siekiant užtikrinti asmenų, prekių ir paslaugų laisvą judėjimą ateityje kilus krizėms. Šia priemone turėtų būti padedama užtikrinti aktyvesnę dalijimąsi informacija, geresnę koordinavimą ir didesnę solidarumą valstybėms narėms tvirtinant su krize susijusias priemones.

---

⁴⁸ 2021 m. vasario 1 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2021/119, kuria iš dalies keičiama Rekomendacija (ES) 2020/1475 dėl suderinto požiūrio į laisvo judėjimo apribojimą reaguojant į COVID-19 pandemiją (OL L 36I, 2021 2 2, p. 1).

⁴⁹ 2020 m. birželio 30 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2020/912 dėl laikino nebūtinų kelionių į ES apribojimo ir galimo tokio apribojimo panaikinimo (OL L 208, 2020 7 1, p. 1).

⁵⁰ Komisijos komunikatas „Naujosios 2020 m. pramonės strategijos atnaujinimas. Bendrosios rinkos stiprinimas siekiant Europos ekonomikos atsigavimo“, COM(2021)350 *final*, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-industrial-strategy-update-2020_en.pdf.

Be labai įvairių gairių ir rekomendacijų, patvirtintų dėl COVID-19 pandemijos, Komisija, reaguodama į prie vidaus sienų sustojusį krovinių transporto priemonių eisimą, 2020 m. kovo mėn.⁵¹ nustatė **žaliųjų koridorių sistemą**, o 2020 m. spalio mėn.⁵² ją patobulino remdamasi laikui bėgant įgyta patirtimi. Buvo siekiama užtikrinti, kad ES masto tiekimo grandinės ir toliau veiktų bet kokiomis aplinkybėmis. Laikantis žaliųjų koridorių principų, valstybių narių prašyta transeuropiniame transporto tinkle (TEN-T) paskirti visas svarbias vidaus sienų kirtimo vietas, kaip žaliuosius sienos kirtimo koridorius, atvirus visoms kroviniams transporto priemonėms, kad ir kokias prekes jos vežtų. Sienos kirtimas, įskaitant visus patikrinimus ir sveikatos patikrą, neturėtų trukti ilgiau nei 15 minučių, o draudimai, kaip antai transporto sektoriaus darbuotojams privalomas karantinas arba testavimas, turėtų būti panaikinti, nedarant poveikio kompetentingų institucijų teisei imtis proporcingų ir specialiai pritaikytų priemonių siekiant kuo labiau sumažinti viruso plitimo riziką. Siekiant geriau pasirengti būsimoms krizėms ir atvejams, kai vidaus sienų kontrolė vėl taptų neišvengiama net ir įdiegus priemones, Komisija tinkamas **švelninimo priemones**, nustatytas gairėse ir rekomendacijose, parengtose dėl COVID-19, kodifikuos **ES sienų apsaugos pareigūnų praktiniame vadove**, ir kilus krizinei situacijai juo sienų apsaugos pareigūnai turėtų remtis pirmiausia. Taip pat būtų užtikrintas laisvas specialistų judėjimas ir nustatytos apsaugos priemonės, susijusios su tarpvalstybiniu darbuotojų komandiravimu kilus krizei (įskaitant transporto ir sveikatos sektorių darbuotojus).

Be to, **žaliųjų koridorių sistema dabar turėtų būti konsoliduota** sistemoje, kuria būtų galima pasinaudoti reaguojant į bet kokią naują krizę. Komisija ketina tuo tikslu iki 2021 m. pabaigos pateikti nenumatytų atvejų planą, kartu su platesne bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliose situacijose priemonės iniciatyva. Kalbant apie transporto ir judumo aspektus, rengiant šią iniciatyvą bus remiamasi per dabartinę pandemiją įgyta patirtimi ir sprendžiami klausimai, susiję su Europos krovinio ir keleivinio transporto sektoriaus poreikiais kilus pandemijai. Plane daug dėmesio bus skirta laisvam transporto sektoriaus darbuotojų ir krovinio transporto judėjimui, taip pat suteikiant aiškumo keleivinio transporto sektoriui. Juo bus siekiama ES transporto sistemą geriau parengti į pandemiją panašioms įvykiams ir išsaugoti bendrosios rinkos vientisumą.

Komisijos rekomendacija dėl **ES migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo plano**⁵³, priimta kaip dalis naujo migracijos ir prieglobsčio pakto, taip pat padės užtikrinti pasirengimą sudėtingoms su migracija susijusioms situacijoms, galinčioms turėti poveikį Sąjungai. Valdymo plane užtikrinamas nuolatinis migracijos padėties stebėjimas prie ES

---

⁵¹ Komisijos komunikatas dėl žaliųjų koridorių atvėrimo pagal Sienų valdymo priemonių, skirtų sveikatai apsaugoti ir prekių bei pagrindinių paslaugų prieinamumui užtikrinti, gaires, 2020/C 96 I/01, C(2020)1897 (OL C 96I, 2020 3 24, p. 1).

⁵² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Žaliųjų transporto koridorių atnaujinimas siekiant palaikyti ekonomiką atsinaujinusios COVID-19 pandemijos laikotarpiu“, COM(2020)685 *final*.

⁵³ 2020 m. rugsėjo 23 d. Komisijos rekomendacija dėl ES pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizmo (Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo planas), C(2020) 6469 *final*.

išorės sienų ir atitinkamose trečiosiose valstybėse, taip pat laiku vykdomas visų atitinkamų subjektų dalijimasis informacija. Dabar valdymo plano tinklas turi būti iki galo įdiegtas, aktyviai dalyvaujant visiems subjektams ir visų pirma valstybėms narėms ir atitinkamoms agentūroms.

Sustiprinta stebėseną ir vykdymo užtikrinimas

Tinkamas Šengeno erdvės veikimas priklauso nuo valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo ir galiausiai nuo tinkamo ir veiksmingo Šengeno teisinės sistemos įgyvendinimo. Tai labai svarbu, nes įgyvendinimo trūkumai ir nepakankamas įgyvendinimas vienoje valstybėje narėje gali daryti poveikį visoms valstybėms narėms, ir dėl to kiltų pavojus Šengeno erdvei.

Šengeno vertinimo ir stebėsenos mechanizmu (toliau – mechanizmas), kaip tarpusavio bendradarbiavimo priemone, padedama didinti valstybių narių pasitikėjimą. Tai taip pat svarbu veiksmingam Šengeno erdvės veikimui, nes nustatomos ir išsprendžiamos problemos, o valstybės narės geriau įgyvendina teisinę sistemą.

Tvirtesnei ir atsparesnei Šengeno erdvei reikalingas mechanizmas, visiškai atitinkantis tą tikslą. Mechanizmo 5 metų peržiūra atskleidė trūkumus, dėl kurių jis neveikia taip veiksmingai, kaip turėtų. Surengus plataus masto konsultacijas su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais ir pasiekus platų bendrą sutarimą, Komisija teikia **pasiūlymą dėl Šengeno vertinimo ir stebėsenos mechanizmo peržiūros**. Pasiūlymo tikslas – pasiekti, kad mechanizmas būtų veiksmingesnis, strategiškesnis ir tinkamiau pritaikytas prie naujos tikrovės ir uždavinių. Juo taip pat turėtų būti išplėstos mechanizmo galimybės palengvinti politinį dialogą Šengeno padėties klausimais, dėmesį sutelkiant į tas sritis, kuriose gali kilti pavojus visos Šengeno erdvės veikimui.

Šiuo pasiūlymu labai paspartinamas vertinimo procesas, padedantis laiku nustatyti ir ištaisyti trūkumus. Juo nustatoma pagreitinta procedūra, kai vertinimais nustatoma trūkumų, dėl kurių Šengeno erdvės veikimui gali kilti pavojus. Taikant šią naują procedūrą, vertinama valstybė narė turės iš karto, dar net nepatvirtinus vertinimo ataskaitos, pradėti įgyvendinti veiksmus trūkumams ištaisyti, taip pat nedelsiant informuoti Komisiją ir valstybes nares apie priemones, kurių imtasi. Juo taip pat nustatyta, kad politiniu požiūriu svarbiausiais atvejais turi būti naudojamos Tarybos sprendimų priėmimo įgaliojimai, taip pat Europos Parlamentui ir Tarybai nustatoma platesnė proceso priežiūros funkcija.

Pasiūlymu sukuriama lanksti sistema, kad atliekant vertinimus būtų galima atsižvelgti į naujausius teisėkūros pokyčius, pvz., naują IT architektūrą bei atvykimo ir išvykimo sistemą, taip pat platesnes atitinkamų ES agentūrų funkcijas. Juo taip pat sustiprinami rizika grindžiami vertinimai, leidžiantys tinkamiau apžvelgti valstybių narių rezultatus ir tai, kaip veikia visa Šengeno erdvė. Juo suteikiamas labai reikalingas lankstumas, teikiantis galimybių reaguoti į naujus kylančius uždavinius, kartu supaprastinamos esamos procedūrinės prievolės ir išvengiama biurokratizmo. Juo išaiškinamos esamos priemonės, sukuriama naujų

priemonių, vertinimo ciklas išplečiamas nuo penkerių iki septynerių metų, ir visu tuo siekiama užtikrinti nuodugnesnį, lankstesnį ir strategiškesnį valstybių narių stebėjimą.

Dabartiniu mechanizmu bus toliau vertinama, kaip valstybės narės įgyvendina ir taiko duomenų apsaugos reikalavimus. Be to, siekiant išspręsti tam tikrus susirūpinimą keliančius klausimus, susijusius su ribotomis esamo mechanizmo galimybėmis nustatyti tam tikrų rūšių pagrindinių teisių pažeidimus, pasiūlymu išplečiamos Pagrindinių teisių agentūros funkcijos ir agentūra sistemingai įtraukiama atliekant vertinimus, taip pat išplečiamas trečiųjų šalių, įskaitant ombudsmenus, ir institucijų, stebėtojų, ar gerbiamos pagrindinės teisės, vaidmuo. Kad vizitai, apie kuriuos nepranešama, būtų veiksmingesni, pasiūlyme nustatyta, kad apie tokius vizitus nereikia sistemingai pranešti prieš 24 valandas.

Per pastaruosius kelerius metus ES ir nacionaliniu lygmenimis buvo nustatyta kitų kokybės kontrolės ir stebėsenos mechanizmų, kuriais papildomas Šengeno vertinimo ir stebėsenos mechanizmas. Pasiūlymu numatyta **didėsnė visų šių priemonių sinergija, ir visų pirma tai pasakytina apie Frontex vykdomą pažeidžiamumo vertinimą**. Tuo siekiama kuo labiau padidinti informacijos, surinktos atliekant pažeidimų vertinimą, naudojimą ir kiek įmanoma išvengti pastangų dubliavimo bei prieštaringų rekomendacijų. Tinkami kitų politikos sričių, kuriose bus galima didėsnė sinergija, pavyzdžiai yra Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalykė platforma (EMPACT) arba Komisijos vykdoma priežiūra, padedant eu-LISA, susijusi su atitinkamų IT sistemų įdiegimu. Atliekant vertinimus taip pat būtų atsižvelgiama į nacionalinių kokybės kontrolės mechanizmų (raginamų taikyti pagal Reglamentą dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų) ir nepriklausomų stebėsenos mechanizmų, parengtų pagal pasiūlymus, kuriais nustatomas trečiųjų valstybių piliečių išankstinis tikrinimas prie išorės sienų, rezultatus.

Mechanizmo veikimas priklauso nuo valstybių narių pasirengimo įgyvendinti rekomendacijas. Tačiau, jeigu viena valstybė narė tinkamai neįgyvendina atitinkamų teisės aktų ir nevykdo pateiktų rekomendacijų, tai daro poveikį visai Šengeno erdvei. Prireikus ir kai bus tinkama, Komisija **sistemingiau naudosis Šengeno vertinimo ir stebėsenos mechanizmo ir pažeidimų nagrinėjimo procedūrų sinergija**. Tuo tikslu ji laikysis struktūrizuoto požiūrio, taikys lankstesnius ir skaidresnius kriterijus priimdama sprendimus dėl aplinkybių, dėl kurių gali būti pradėdama pažeidimo nagrinėjimo procedūra, atsižvelgiant į bendrą Komisijos ES teisės vykdymo užtikrinimo ir įgyvendinimo politiką⁵⁴. Aplinkybės, dėl kurių gali būti pradėta pažeidimo nagrinėjimo procedūra, apima svarbius nustatytus reikalavimų nesilaikymo faktus, dėl kurių galimas didelis ir staigus poveikis tinkamam Šengeno erdvės veikimui, kai valstybė narė sistemingai nevykdo rekomendacijų ištaisyti su reikalavimų nesilaikymu susijusius trūkumus arba kai esama nuolatinių trūkumų, nes mechanizmu nepavyko iki ciklo pabaigos užtikrinti, kad valstybė narė laikytųsi reikalavimų.

---

⁵⁴ Komisijos komunikatas. „ES teisė. Geresnis taikymas – geresni rezultatai“, C(2016)8600 (OL C 18, 2017 1 19, p. 10).

Be to, Komisija pradės glaudų politinį ir techninio pobūdžio dialogą su valstybėmis narėmis, prie kurių vidaus sienų kontrolė trunka ilgai, siekdama suprasti situaciją ir su tomis valstybėmis narėmis ieškoti galimybių taikyti konkrečias kaimyninių valstybių narių bendradarbiavimo arba geresnio tarpvalstybinio policijos bendradarbiavimo priemones. Tais atvejais, kai šiomis konsultacijomis bus patvirtina, kad valstybės narės neproporcingai ištesia kontrolę prie vidaus sienų ir neketina keisti savo veiksmų, Komisija yra pasirengusi pasinaudoti turimomis teisinėmis priemonėmis. Galiausiai, Komisija toliau vertins dėl COVID nustatytą vidaus sienų kontrolę, siekdama užtikrinti, kad ta kontrolė būtų panaikinta, kai tik tai leis epidemiologinė padėtis.

Šengeno erdvės kūrimo užbaigimas

Komisija mano, jog siekiant užbaigti kurti Šengeno erdvę reikia imtis būtinų veiksmų, kad būtų atsižvelgta į teisėtus lūkesčius ir teisinės prievolės tų ES valstybių narių, kurios dar nėra erdvės be vidaus sienų kontrolės visavertės šalys. Vykstant Šengeno vertinimo procesui Bulgarija ir Rumunija buvo teigiamai įvertintos dar 2010–2011 m. Kalbant apie Kroatiją, 2019 m. spalio 22 d. Komisija priėmė komunikatą⁵⁵ ir jame nurodė, kad Kroatija ėmėsi priemonių, reikalingų siekiant užtikrinti, kad būtų tenkinamos Šengeno *acquis* išorės sienų valdymo srityje taikyti būtinos sąlygos, ir tai buvo dar kartą patvirtinta surengus tikslinį pakartotinį Kroatijos išorės sienų patikrinimą.

Komisija laikosi nuomonės, kad dabar pats laikas imtis tolesnių veiksmų dėl šių teigiamų vertinimų, ir todėl ragina Tarybą imtis būtinų veiksmų, kad **Bulgarija, Rumunija ir Kroatija taptų erdvės be valstybių narių vidaus sienų kontrolės dalimi**. Šios valstybės narės veiksmingai įgyvendina didžiąją dalį Šengeno *acquis*, bet nesinaudoja visais Šengeno erdvės teikiamais privalumais, ir tai turi būti ištaisyta.

Prisijungimas prie Šengeno erdvės yra tų valstybių teisėtas lūkestis ir teisinė prievolė, tačiau kartu Komisija yra įsitikinusi, kad visos trys prie Šengeno erdvės visavertiškai prisijungusios valstybės padidins saugumą visoje ES, nes tos valstybės galės naudotis visomis esamomis priemonėmis, pavyzdžiui, susijusiomis su Vizų informacine sistema ir sąveikumu. Galiausiai, jų prisijungimas yra svarbus siekiant Šengeno erdvėje didinti tarpusavio pasitikėjimą.

Tas pat taikytina ir **Kiprui**, kai tik bus sėkmingai užbaigtas dabar vykstantis Šengeno vertinimo procesas. Techniniu požiūriu nacionalinė Kipro sistema yra parengta būti integruota į Šengeno informacinę sistemą, todėl Taryba galėtų greitai priimti sprendimą suteikti Kiprui dalinę prieigą prie Šengeno informacinės sistemos, ir tai būtų pirmas svarbus žingsnis.

Airija, nors nėra Šengeno erdvės dalis, dėl savo sutikimo dalyvauti įgyvendinant Šengeno *acquis* dalį, susijusią su Šengeno informacine sistema, nuo 2021 m. kovo mėn. turi prieigą prie sistemos. Tai dar viena sudedamoji dalis, padedanti didinti saugumą visoje ES.

---

⁵⁵ 2019 m. spalio 22 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai dėl tikrinimo, kaip Kroatija taiko visas Šengeno *acquis* nuostatas, COM(2019) 497 *final*.

Pagrindiniai veiksmai Šengeno parengčiai ir valdymui stiprinti

Komisija:

- teikia pasiūlymą dėl reglamento dėl Šengeno vertinimo ir stebėsenos mechanizmo peržiūros.

Komisija:

- reguliariai rengs Šengeno forumus ir teiks metines Šengeno padėties ataskaitas;
- pateiks komunikatą dėl patirties, įgytos per COVID-19 krizę (2021 m. II ketv.);
- pradės politinį ir techninio pobūdžio dialogą su valstybėmis narėmis, prie kurių vidaus sienų kontrolė trunka ilgai (2021 m. III ketv.);
- pateiks pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Šengeno sienų kodeksas (2021 m. IV ketv.);
- Sienos apsaugos pareigūnų praktiniame vadove kodifikuos gaires ir rekomendacijas, parengtas dėl COVID-19 (2021 m. IV ketv.);
- pateiks pasiūlymą dėl nenumatytų atvejų plano, kad kilus naujai krizei būtų vėl pradėta taikyti žaliųjų koridorių sistema, jeigu kiltų grėsmė tinkamam laisvo prekių judėjimo bendrojoje rinkoje veikimui (2021 m. IV ketv.);
- pasiūlys bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo ekstremaliose situacijose priemonę (2022 m.).

Komisija, valstybės narės ir agentūros turėtų:

- pagal Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo plano sistemą nuolat stebėti migracijos padėtį prie ES išorės sienų ir atitinkamose trečiosiose valstybėse.

Taryba raginama:

- imtis būtinų veikslių, kad Bulgarija, Rumunija ir Kroatija (taip pat Kipras, kai bus sėkmingai užbaigtas dabar vykstantis Šengeno vertinimo procesas) taptų erdvės be vidaus sienų kontrolės dalimi.

5. IŠVADA

Prieš 36 metus penkios valstybės narės susitarė panaikinti bendrą savo sienų kontrolę. Nebelikus vidaus sienų kontrolės, teko prisiimti bendrą atsakomybę už Europos vidaus saugumą, ir tai teko daryti tada, kai nebuvo nė vienos iš sistemų, kuriomis dabar naudojames. Buvo tik pasitikėjimas ir įsipareigojimas kurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę be vidaus sienų kontrolės. Pasitikėjimas ir įsipareigojimas yra absoliučiai būtini, kad laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė būtų galima. Pasitikėjimas, kad kiekviena valstybė narė įgyvendins taisykles, kurių reikia, kad Sąjunga būtų saugi laisvo judėjimo vieta be sienų kontrolės, ir visų suinteresuotųjų subjektų įsipareigojimas palaikyti ir stiprinti architektūrą, kuria grindžiama Šengeno erdvė.

Šioje strategijoje siūlomomis priemonėmis Komisija siekia užbaigti pildyti priemonių, būtinų siekiant užtikrinti tinkamą Šengeno erdvės – laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės – veikimą, rinkinį. Tai turėtų vėl subalansuoti taisyklių ekosistemą ir sustiprinti valstybių narių

tarpusavio pasitikėjimą, kad visi jų gyventojai ir mūsų ekonomika vėl galėtų gauti naudotis visais Šengeno erdvės be vidaus sienų kontrolės teikiamais privalumais.

Taip pat svarbu toliau bendradarbiauti, kad būtų rasti tokios staigios krizės, kaip COVID-19 pandemija, sprendimai, nedelsiant suderintai įgyvendinant sutartas rekomendacijas dėl kelionių į ES, taip pat ES skaitmeninį COVID pažymėjimą. Nemažiau svarbu toliau bendradarbiauti su mūsų partneriais iš trečiųjų valstybių, kad mažėtų spaudimas prie mūsų išorės sienų ir būtų užtikrintas tarptautinis bendradarbiavimas, taip pat ir su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis, visų pirma PSO ir ICAO, siekiant įveikti COVID-19 pandemiją ir grįžti į įprastą gyvenimą.

Komisija teiks pasiūlymus ir iniciatyvas, įtrauktas į šią strategiją, ir atitinkamai valstybėms narėms teiks finansinę bei veiklos paramą, kad būtų užtikrintas tinkamas teisės aktų įgyvendinimas. Kartu Komisija ragina Europos Parlamentą ir Tarybą priimti pasiūlymus, dėl kurių dabar diskutuojama, pavyzdžiui, pateiktuosius pagal naują migracijos ir prieglobsčio aktą, taip pat pasiūlymą dėl Šengeno vertinimo mechanizmo reformos, teikiamą kartu su šia strategija.

Galiausiai, Komisija ragina valstybes nares greitai įgyvendinti visas iniciatyvas, kurios jau buvo patvirtintos, visų pirma naują IT architektūrą ir reglamentą dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų. Tai turėtų užbaigti išorės sienų ir vidaus saugumo srityse atliekamą darbą – dėl visų priemonių ir iniciatyvų jau susitarta, belieka jas tinkamai įgyvendinti. Būsimame pasiūlyme dėl Šengeno sienų kodekso peržiūros Komisija taip pat nagrinės klausimą, susijusį su poreikiu koordinuoti veiksmus kilus Šengeno erdvės masto grėsmėms. Taip pat bus pateiktas pasiūlymas dėl nenumatytų atvejų plano, jame bus nustatyta galimybė reaguojant į bet kokią galimą naują krizę, vėl pradėti taikyti žaliųjų koridorių sistemą, jeigu kiltų grėsmė tinkamam laisvo prekių judėjimo bendrojoje rinkoje veikimui. Visa tai turėtų padėti užtikrinti pasitikėjimą Europos masto laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, kurioje mūsų piliečiai gali laisvai ir saugiai judėti, o vidaus sienų kontrolė bus taikoma tik kaip kraštutinė priemonė.